

Θάνατος υποπλοιάρχου από καρδιακή προσβολή. Όχι εργατικό ατύχημα.

Ναυτεργατικό ατύχημα. Δεν αποτελεί η εκδήλωση ή επιδείνωση προϋπάρχουσας έστω και σε λανθάνουσα κατάσταση πάθησης του ναυτικού αν παρέχει την εργασία του υπό κανονικές συνθήκες. Αποτελεί αν την παρέχει υπό εξαιρετικές, έκτακτες, ανώμαλες, ασυνήθεις συνθήκες ή κατά παράβαση των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών που αφορούν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων εξαιτίας των οποίων εκδηλώθηκε η προϋπάρχουσα ασθένεια.

Αποτελεί και η επιδείνωση ασθένειας οφειλόμενης στην εξακολούθηση της ίδιας εργασίας υπό κανονικές όπως και πριν συνθήκες απασχόλησης που προσλαμβάνουν μετά τον κλονισμό της υγείας του ναυτικού ασυνήθιστων και εξαιρετικών δηλ. βίαιου συμβάντος, υπό την προϋπόθεση γνώσης της πρόνοιας πλοιοκτήτη για την υγεία και τη ζωή του ναυτικού στην εργασία του κατ' άρθρ. 288 και 662 ΑΚ.

Αιφνίδιος θάνατος υποπλοιάρχου από ισχαιμική καρδιακή νόσο. Δεν οφείλεται σε βίαιο και εξωτερικό συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής εφόσον δεν υπήρξε εξαντλητική απασχόληση του θανόντος ναυτικού και δεν αποδείχθηκε ότι προήλθε από εισπνοή δηλητηριωδών αερίων ή έλλειψη οξυγόνου λόγω μη τήρησης των όρων ασφαλείας. Δε συνιστά εργατικό ατύχημα.

Πρόεδρος: ΙΩ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής: ΧΡ. ΤΙΤΑΚΗΣ

Δικηγόροι: Γ. Λατσούδης, Ν. Δόμβρος

Με την αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, οι ενάγοντες, εκ των οποίων η πρώτη είναι σύζυγος και οι δεύτερη και τρίτος τέκνα του ναυτικού Δ.Μ. ιστορούσαν ότι με προσύμβαση ναυτικής εργασίας, που συνήφθη στο Χαλάνδρι Αττικής μεταξύ της δεύτερης από τους εναγομένους, η οποία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος, πράκτωρ και αντίκλητος της πρώτης από αυτούς, πλοιοκτήτριας του υπό Ελληνική σημαία Φ/Γ πλοίου «Κ.Σ.», 89582 TDW, και του προαναφερθέντος ναυτικού, ο τελευταίος προσελήφθη και στις 11/4/1995 ναυτολογήθηκε στο ανωτέρω πλοίο ως Υποπλοίαρχος με συνολικές μηνιαίες αποδοχές 1.176.860 δρχ και σύμφωνα με τους λοιπούς όρους της αντίστοιχης Ελληνικής ΣΣΝΕ και ότι υπηρέτησε στο πλοίο αυτό μέχρι τις 3/9/1995, οπότε απεβίωσεν (επί του πλοίου) υπό τις εις την αγωγή διαλαμβανόμενες συνθήκες και περιστάσεις, που, κατά τους ισχυρισμούς των εναγόντων, συνιστούν εργατικό ατύχημα οφειλόμενο στις αναφερόμενες πράξεις και παραλείψεις του πλοιάρχου. Με βάση δε το ιστορικό αυτό οι ενάγοντες να τους καταβάλλουν, εις ολόκληρον ο καθένας (ο τρίτος τούτων υπό την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου της δεύτερης εναγόμενης) και με το νόμιμο τόκο από 4/9/1995, άλλως από την επίδοση της αγωγής, τα εις την αγωγή αναγραφόμενα, και στον καθένα από αυτούς (ενάγοντες) αντιστοιχούντα ποσά, ως αποζημίωση του Ν. 551/1915 και χρηματική ικανοποίηση. Το πρωτοβάθμιο με την υπ' αριθμ. 1689/1998 μη οριστική απόφασή του έκρινε νόμιμη την αγωγή, όπως και είναι (άρθρ. 53 επ. 66 παρ. 2, 84 ΚΙΝΔ, 1, 2, 3 παρ. 5, 6 Ν. 551/1915, 1 Ν. 762/1978, 648 επ. 914, 922, 926, 932, 299 και 346 ΑΚ, που εφαρμόζονται λόγω ρητής συμφωνίας των διαδίκων, περιληφθείσης στην εγγράφως καταρτισθείσα σύμβαση ναυτολογήσεως) και, ενόψει της αρνήσεως των εναγομένων, διέταξε την διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης από ένα ιατρό καρδιολόγο, θέτοντας και τα σχετικά ερωτήματα προς αυτόν. Ακολούθως, μετά την διεξαγωγή της διαταχθείσης πραγματογνωμοσύνης, την κατάρτιση και κατάθεση της σχετικής εκθέσεως από τον διορισθέντα πραγματογνώμονα και τη διατύπωση παρατηρήσεων από τον επίσης νομίμως διορισθέντα τεχνικό σύμβουλο των εναγομένων (άρθρ. 391, 392 ΚπολΔ), η υπόθεση επαναφέρθηκε προς συζήτηση με την από 15/12/1998 κλήση των εναγόντων, το δε πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, μετά την εκτίμηση όλων των αποδεικτικών στοιχείων απέρριψε με την εκκαλούμενη απόφασή του την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Κατά της κρίσεώς του αυτής παραπονούνται οι ενάγοντες με την κρινόμενη έφεσή τους και, επικαλούμενοι με τους λόγους αυτής νομικές και ουσιαστικές

πλημμέλειες της εκκαλουμένης αποφάσεως, ζητούν την εξαφάνισή τους και την παραδοχή της αγωγής τους.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρ. 1, 2, 3 του κωδ. Ν. 551/1915 (ΒΔ 24-7/25-8-1920), που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρ. 38 ΕισΝΑΚ και, κατά τα άρθρα 1 εδ. β και 66 του Ν. 3816/1958 (ΚΙΝΔ), εφαρμόζεται και στους ναυτικούς, προκύπτει ότι, κατ' αρχήν, δεν συνιστά ατύχημα εκ «βιαίου συμβάντος» κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής η εκδήλωση ή επιδείνωση προϋπαρχούσης παθήσεως ή νοσηρής εν γένει καταστάσεως του εργαζόμενου και όταν αυτή είναι συνέπεια της εκτελέσεως της εργασίας, η οποία έχει αναληφθεί δια της συμβάσεως και των σύμφυτων προς αυτήν δυσμενών επαγγελματικών όρων υπό την προϋπόθεση πάντως ότι η τελευταία παρέχεται κάτω από κανονικές και προσιδιάζουσες στη φύση της συνθήκες (ΟΛΑΠ 937/1975 ΝοΒ 23-1269, ΑΠ 1119/1976 και 1309/1976 Νο Β 25 σελ. 533 και 922). Αντιθέτως η εργασία αποτελεί «βίαιο συμβάν», εξωτερικό, δηλαδή, αίτιο ξένο προς τον οργανισμό του παθόντα και το ατύχημα που προκλήθηκε από αυτή είναι εργατικό κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, όταν παρέχεται κάτω από εξαιρετικές, έκτακτες και ανώμαλες ή ασυνήθεις συνθήκες ή κατά παράβαση των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών, που αφορούν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων (ΑΠ 142/1981 ΕΝΔ 9.476, ΑΠ 444/1978 ΕΕργΔ 37.612).

Ως ατύχημα δε, το οποίο επήλθεν εξ αφορμής της εργασίας, κατά την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων, θεωρείται και εκείνο που δεν αποτελεί άμεση συνέπεια της εργασίας, όμως συνδέεται με αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος ως εκ του ότι, ένεκα της εργασίας δημιουργήθηκαν οι αναγκαίες εκείνες και ιδιαίτερες, για την επέλευσή του πραγματική συνθήκες, οι οποίες δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία (Επειρ 887/1980 αδημ, 244/1995, Νομολ. Ναυτ. Τμημ. Ε Πειρ 1994-1995 σελ. 272), χωρίς όμως να οφείλεται στη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του οργανισμού, λόγω της φύσεως και του είδους της παρεχόμενης εργασίας κάτω από κανονικές και όχι τελείως εξαιρετικές, ασυνήθιστες και ανώμαλες συνθήκες. Είναι όμως διαφορετική η περίπτωση, κατά την οποία η επιδείνωση της προϋπάρχουσας ασθενείας έχει ως γενεσιουργό αιτία την εξακολούθηση της εργασίας, ακόμη και υπό κανονικές συνθήκες, αφού η εξακολούθηση αυτή, ενόψει της εξασθένησεως των δυνάμεων του εργαζόμενου και υπό την προϋπόθεση της γνώσεως αυτής εκ μέρους του εργοδότη, δεν επιτρέπετο να αξιωθεί από αυτόν, σύμφωνα με τα άρθρα 288 και 662 ΑΚ οπότε ο αυτές συνθήκες εργασίας, που προηγουμένως ήσαν κανονικές, προσλαμβάνουν, μετά τον εκδηλωθέντα κλονισμό της υγείας του εργαζόμενου, τον χαρακτήρα ασυνήθων και εξαιρετικών (ΑΠ 1280/1985 ΕΝΔ 14-311, ΑΠ 1090/1985 ΕΝΔ 14-313, ΑΠ 1673/1983, ΕΝΔ 13-395, Επειρ 244/1995, Νομολ. Ναυτ. Τμημ. Επειρ 1994-1995 σελ. 272). Στην προκειμένη περίπτωση από την επανεκτίμηση της καταθέσεως του, κατόπιν προτάσεως των εναγόντων, ενόρκως εξετασθέντος μάρτυρος κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, η οποία περιέχεται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά συνεδριάσεως του ιδίου Δικαστηρίου, της υπ' αριθ. 5465/19-11-1997 ενόρκου βεβαιώσεως του πλοιάρχου του ανωτέρω πλοίου ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιώς, η οποία έγινε μετά από νομότυπη και εμπρόθεσμη κλήτευση των αντιδίκων 9βλ. υπ' αριθ. 9365β/17-11-1997 έκθεση επιδόσεως της δικ. Επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Πειραιώς Ο.Β.) και όλων των επικαλουμένων και νομίμως προσκομιζομένων εγγράφων, αποδείχθηκαν τα εξής: Με σύμβαση ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου που συνήφθη στις 7/4/1995 στο Χαλάνδρι Αττικής μεταξύ της δεύτερης από τους εναγόμενους, νόμιμος εκπρόσωπος της οποίας ήταν ο τρίτος εναγόμενος και η οποία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος στην Ελλάδα της πρώτης εναγόμενης πλοιοκτήτριας του υπό Ελληνική σημαία και 89582 TDW Φ/Γ πλοίου μεταφοράς χύδην φορτίων (Bulk Carrier) «Κ.Σ.» και του Δ.Μ., συζύγου της πρώτης από τους ενάγοντες και πατρός των λοιπών εναγόντων, ο τελευταίος προσελήφθη και στις 11/4/1995 ναυτολογήθηκε στο ανωτέρω πλοίο από το λιμάνι Κρίστομπαλ του Παναμά ως υποπλοίαρχος με μηνιαίες αποδοχές 300.000 δρχ. (συμπεριλαμβανομένου του εκ δρχ 44.528 δώρου των πλοιοκτητών), πλέον αντιτίμου τροφής, επιδόματος αδείας και αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση και εκτέλεση εκτάκτων (έξτρα) εργασιών, ισχυόντων, κατά τα λοιπά, των όρων της αντίστοιχης Ελληνικής Συλλογικής Συμβάσεως Ναυτικής Εργασίας (δηλ. για τα πληρώματα Φ/Γ πλοίων άνω των 450 τόνων TDW). Στις 27/6/1995 το πλοίο, προερχόμενο εκ

BRISBANE, ολοκλήρωσε την εκφόρτωση 59.816 Μ.Τ. κάρβουνου στο λιμάνι MURORAN της Ιαπωνίας και απέπλευσε για το λιμάνι TACOMA (ΗΠΑ) προς φόρτωση δημητριακών (καλαμποκιού) και μεταφορά αυτών στα λιμάνια KAOHSIUNG και TAICHUNG της TAIWAN. Στην TACOMP κατέπλευσε στις 8/7/1995 και αφού όλα τα κύτη εκρίθησαν κατάλληλα από τους επιθεωρητές άρχισε, στις 11/7/1995, η φόρτωση, η οποία ολοκληρώθηκε στις 12/7/1995 το πλοίο κατέπλευσε στο πρώτο από τα λιμάνια προορισμού και άρχισε η εκφόρτωση 27.193, 133 ΜΤ. Φορτίου, μετά την ολοκλήρωση της οποίας, στις 5/8/1995, το πλοίο απέπλευσε για το δεύτερο λιμάνι προορισμού (TAICHUNG), στο οποίο κατέπλευσε την 21.48 ώρα της 6/8/1995. Η εκφόρτωση του υπόλοιπου φορτίου στο λιμάνι αυτό ολοκληρώθηκε στις 16/8/1995 (ώρα 19.05) και ακολούθως το πλοίο απέπλευσε για PORT HEDLAND της Αυστραλίας, όπου κατέπλευσε στις 26/8/1995 και την 13.20 ώρα της ίδιας ημέρας άρχισε η διενέργεια του DRAFT SURVEY, αφού ολοκληρώθηκε την 14.45 ώρα. Την 00.34 ώρα της 27/8/1995 και ενώ συνεχιζόταν η φόρτωση σιδηρομεταλλεύματος στα κύτη H1, H3, H5 και H7, άρχισε ο έλεγχος PRELIMINARY DRAFTSURVEY, ο οποίος ολοκληρώθηκε την 01.54 ώρα, την δε 03.29 ώρα ολοκληρώθηκε και η φόρτωση 53.378 Μ.Τ. σιδηρομεταλλεύματος και την 10.00 ώρα της 27/8/1995 το πλοίο απέπλευσε με προορισμό την Τουρκία, μέσω του Σουέζ. Όλα τα ανωτέρω προκύπτουν από το επικαλούμενο και σε φωτοτυπικό αντίγραφο προσκομιζόμενο ημερολόγιο πλοίου, στο οποίο δεν αναγράφονται έκτακτα περιστατικά ή ασυνήθη συμβάντα, τα οποία να δημιουργήσαν, με τη σειρά τους, εξαιρετικές, ανώμαλες και ασυνήθιστες συνθήκες, υπό τις οποίες το πλήρωμα προσέφερε τις υπηρεσίες του κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα. Στις 3/9/1995, ενώ το πλοίο έπλεε προς τη διώρυγα του Σουέζ, ο υποπλοίαρχος Δ.Μ. που εκτελούσε την φυλακή του στη γέφυρα του πλοίου, συναντήθηκε περί ώρα 07.30 με τον πλοίαρχο, με τον οποίο συζήτησε για τις εργασίες που έπρεπε να εκτελεστούν την ημέρα εκείνη από το προσωπικό καταστρώματος (έξι ναύτες μετά τον ναυκλήρου), χωρίς να αναφέρει σ' αυτόν οτιδήποτε ή να εκφράσει κάποιο παράπονο ή αίτημα σχετικά με την κατάσταση της υγείας του. Ακολούθως περί ώρα 08.00 κατευθύνθηκε στην τραπεζαρία αξιωματικών, για να λάβει πρωινό εκεί δε συναντήθηκε πρώτα με τον Ανθ/ρχο Δ.Κ, με τον οποίο συζήτησε και «αστειεύτηκε», δείχνοντας ότι ήταν πολύ καλά την υγεία του και στη συνέχεια με το δόκιμο μηχανικό Α.Λ., με τον οποίο επίσης συζήτησε και ο οποίος δεν αντιλήφθηκε να αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα υγείας ο προαναφερθείς (Υποπλοίαρχος). Περί ώρα 09.00 το τελευταίος εισήλθε στο κύτος Νο 4 του πλοίου για συνήθη επιθεώρηση αλλά μετά παρέλευση μικρού χρονικού διαστήματος αισθάνθηκε αδιαθεσία και εξήλθε στο κατάστρωμα όπου έγινε αντιληπτός από το δόκιμο Πλοίαρχο Ν.Ψ. και τον αλλοδαπό ναύτη D.C., να κάθεται σε σκαλοπάτι, δήλωσε δε προς τον τελευταίο ότι «είχε κατεβεί στο αμπάρι Νο 4 και εκεί ένοιωσε ζαλάδα, αδιαθεσία και πόνους στο στήθος» αποδίδοντας την αδιαθεσία του στο γεγονός ότι είχε κρυώσει από το air condition (βλ. καταθέσεις εν πλω και προανακριτικές των ανωτέρω). Τα ίδια επανέλαβε αργότερα (ώρα 10.30) και στον μαγειροθαλαμηπόλο Δ.Μ. όταν, ανεβαίνοντας στην καμπίνα του για να ξεκουραστεί, τον συνάντησε στη σκάλα, εκείνος δε, δεν έκρινε σκόπιμο να ενημερώσει τον Πλοίαρχο επειδή η κατάσταση της υγείας του Υποπλοίαρχου φαινόταν καλή και απεκόμισε την εντύπωση ότι υπέφερε απλά από κρυολόγημα (βλ. την εν πλω κατάθεση του ανωτέρω, επιβεβαιωθείσα με την από 28/9/1995 ένορκη προανακριτική του κατάθεση). Περί την 11.20 ώρα ο προαναφερθείς μαγειροθαλαμηπόλος απέστειλε με τον βοηθό θαλαμηπόλου E.D. νερό στην καμπίνα του Υποπλοίαρχου, τον οποίο ο προαναφερθείς βοηθός θαλαμηπόλου βρήκε «καθισμένο» στο κρεβάτι του. Προηγουμένως τον είχε επισκεφθεί ο ίδιος (μαγειροθαλαμηπόλος) για να διαπιστώσει αν ήθελε κάποια βοήθεια, του πρότεινε δε να του κάνει εντριβές, ο Υποπλοίαρχος όμως αρνήθηκε δηλώνοντας ότι είχε ήδη κάνει εντριβή με οινόπνευμα και ότ αισθανόταν καλύτερα. Περί ώρα 12.20 απεστάλη και πάλιν ο ανωτέρω βοηθός θαλαμηπόλου για να ρωτήσει τον Υποπ/ρχο αν ήθελε να γευματίσει, πλην όμως δεν τον ενόχλησε διότι, όπως δήλωσε, τον βρήκε να κοιμάται. Μετά παρέλευση πέντε λεπτών περίπου ο Πλοίαρχος διερχόμενος από τα μαγειρεία του πλοίου, πληροφορήθηκε για πρώτη φορά την αδιαθεσία του Υποπλ/ρχου και αμέσως διέταξε τον μαγειρ/πόλο να σπεύσει στην καμπίνα του (Υποπλ/ρχου) για να διαπιστώσει αν χρειαζόταν βοήθεια, εκείνος δε (μαγειρ/πόλος) φθάνοντας στην καμπίνα του Υποπλοίαρχου, διαπίστωσε ότι αυτός είχε χάσει

τις αισθήσεις του. Αμέσως ειδοποίησε τον Πλοίαρχο, που γευμάτιζε με τον Α΄ μηχανικό και αμφότεροι προσέτρεξαν για να προσφέρουν κάθε δυνατή βοήθεια στον ασθενή. Αμέσως διαπίστωσαν ότι αυτός δεν είχε επαφή με το περιβάλλον, ανέπνεε δε αργά και με «ρογχώη ήχο». Προσφέρθηκαν πάραυτα οι πρώτες βοήθειες (μαλάξεις καρδιάς, τεχνητή αναπνοή), αλλά η αναπνοή του ασθενούς συνεχώς γινόταν πιο αργή. Παράλληλα και ενώ συνεχιζόταν η παροχή πρώτων βοηθειών ζητήθηκε, μέσω INMARSAT, από την υπηρεσία “MEDICO” του Ερυθρού Σταυρού (Ιατρός Κ.Χ.) η παροχή οδηγιών, αφού γνωστοποιήθηκε η κατάσταση και τα συμπτώματα που εμφάνιζε ο ασθενής, η αναπνοή του οποίου όμως είχε ήδη σταματήσει και δεν υπήρχαν καρδιακοί παλμοί. Ο ανωτέρω ιατρός, με τα δεδομένα αυτά, διέγνωσε θάνατο από καρδιακή προσβολή. Ακολούθως το περιστατικό γνωστοποιήθηκε στους πλοιοκτήτες, οι οποίοι έδωσαν εντολή να προσεγγίσει το πλοίο στο πλησιέστερο λιμάνι (COLOMBO), προκειμένου να ακολουθήσει η διαδικασία αποστολής της σορού του νεκρού στην Ελλάδα, όπως και έγινε. Στο έντυπο για την αιτία θανάτου, που υπογράφεται από τον αλλοδαπό ιατρό P.R.P χωρίς να προσδιορίζεται η αρχή που το έχει εκδώσει και το οποίο επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγοντες σε νόμιμη μετάφραση από την Αγγλική γλώσσα στην Ελληνική (το όνομα και το επώνυμο του ανακριτού είναι δυσανάγνωστα) αναγράφονται και τα εξής: «όνομα θανόντος: Δ.Μ. έχω/δεν έχω διενεργήσει νεκροψία στο σώμα του νεκρού. Είμαι της γνώμης ότι αιτία θανάτου/πιθανή αιτία θανάτου είναι: Προχωρημένη ισχαιμική καρδιοπάθεια». Περαιτέρω στο από 7/9/1995 πιστοποιητικό απόσυρσης νεκρού σώματος-λείψανα εκλιπόντος Δ.Μ., του Δημοτικού Συμβουλίου Κολόμπο, το οποίο επικαλούνται και προσκομίζουν σε επίσημη μετάφραση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδος οι εναγόμενοι, ο επικεφαλής ιατρικός υπεύθυνος υγείας του ανωτέρω Δημ. Συμβουλίου πιστοποιεί, μεταξύ άλλων, ότι «τα λείψανα του εκλιπόντος Δ.Μ. ο οποίος απεβίωσε πριν την εισαγωγή στο Γενικό Νοσοκομείο εις Κολόμπο, Σρι Λάνκα, στις 5 Σεπτεμβρίου 1995, του οποίου η αιτία θανάτου οφείλετο σε ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΗ ΙΣΧΑΙΜΙΚΗ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΝΟΣΟ διατηρήθηκε από τα γραφεία A.F.P. ΕΠΕ αυτής της πόλης.....».

Επικολούθησε η διενέργεια προανακρίσεως από την αρμόδια Ελληνική Λιμενική Αρχή, προς διακρίβωση των αιτιών και των συνθηκών θανάτου του ανωτέρω ναυτικού, κατά την οποία εξετάστηκαν ενόρκως τα μέλη του πληρώματος του πλοίου, που έχουν ήδη αναφερθεί ανωτέρω, καθώς και άλλα τα οποία βεβαίωσαν ότι ο αποθανών ουδέποτε είχε παραπονεθεί για την υγεία του ότι πρωτοστατούσε στη διεξαγωγή των διαφόρων εργασιών, χωρίς να αναφερθεί οποιαδήποτε πίεση ή υπεραπασχόλησή του από τον πλοίαρχο, ότι κάπνιζε αρκετά και ότι ο θάνατός του ήταν αναπάντεχος, στην συνταχθείσα δε υπ’ αριθ..... σχετική έκθεση ο διενεργήσας την προανάκριση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο υποπλοίαρχος απεβίωσε στις 30/9/1995 από ισχαιμική καρδιακή νόσο και ότι για το θάνατό του δεν προέκυψαν ευθύνες εις βάρος του πλοίου ή μέλους του πληρώματός του, γι’ αυτό, άλλωστε, και δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη από τον αρμόδιο Εισαγγελέα (βλ. την υπό στοιχ. Αναφορά της Εισαγγελέως Πλημ/κών Πειραιώς προς τον Εισαγγελέα Εφετών Πειραιώς).

Επειδή από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη δηλητηριωδών αερίων και έλλειψη οξυγόνου στο κύτος Νο 4 κατά την είσοδο του αποβιώσαντος ναυτικού σ’ αυτό. Ο πρωτοδίκως εξετασθείς μάρτυς (δόκιμος πλοίαρχος Ν.Ψ.) απλώς κατέθεσε ότι το κύτος αυτό ήταν κενό φορτίου (μετά την εκφόρτωση του μεταφερθέντος φορτίου καλαμποκιού) και ότι ο ίδιος δεν είδε να γίνεται έλεγχος αερίων σ’ αυτό. Εξ αυτού όμως και μόνον δεν αποδεικνύεται ότι πράγματι στο κύτος αυτό υπήρχαν δηλητηριώδη αέρια και έλλειψη οξυγόνου, όπως ισχυρίζονται οι ενάγοντες και ότι τούτο το γεγονός απέτελεσε την πραγματική αιτία θανάτου του ατυχούς ναυτικού. Στην κρίση αυτή άγεται το Δικαστήριο όχι μόνον εκ του ότι το προηγούμενο φορτίο ήτο ξηρό και δεν εδικοιολογείτο η ύπαρξη καταλοίπων στο ανωτέρω κύτος του πλοίου, αλλά και διότι κανένα από τα προανακριτικώς εξετασθέντα μέλη του πληρώματος αναφέρθηκε σε τέτοιο ενδεχόμενο. Ακόμη και ο, κατόπιν προτάσεως των εναγόντων, εξετασθείς μάρτυς κατέθεσε, ως προς την αιτία θανάτου του θανόντος ναυτικού, ότι «... εγώ ακόμα και σήμερα δεν έχω σχηματίσει άποψη για το λόγο θανάτου του Μ.». Εξάλλου η συνεχής και εξαντλητική εργασία, την οποία επικαλούνται οι ενάγοντες ως μία εκ των αιτιών που συνέβαλαν στον θάνατο του Δ.Μ., και η οποία έφθανε μέχρι και του σημείου της απαγορευόμενης από το νόμο εκτελέσεως χειρωνακτικής

εργασίας, επίσης δεν προέκυψε από τα αναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία. Το γεγονός ότι ο αποβιώσας ναυτικός πραγματοποιούσε αυξημένο αριθμό ωρών υπερωριακής απασχολήσεως δεν μπορεί αναγκαστικά να οδηγήσει σε αντίθετο αποτέλεσμα, αφού τούτο είναι συμφυές με το ναυτικό επάγγελμα και όπως αποδείχθηκε, ο θανών επιζητούσε την πραγματοποίηση υπερωριακής εργασίας. Όσον δε αφορά τη δήθεν εκτέλεση χειρωνακτικών εργασιών ο εξετασθείς μάρτυς αναφέρθηκε σε μία μόνο περίπτωση την οποία μάλιστα δεν ηδυνήθη να προσδιορίσει χρονικώς και κατά την οποία, λόγω υπάρξεως κάποιων υπολειμμάτων του μεταφερθέντος φορτίου σε υψηλό σημείο ενός αμπαριού του πλοίου, επελήφθη ο ίδιος, προφανώς ως έχων την ευθύνη των σχετικών εργασιών, μάλλον για να υποδείξει στους, κατά τον ίδιο μάρτυρα, απασχολούμενους με τις εργασίες αυτές έξι ναύτες υπό το ναύκληρο του ποίου τον τρόπο εκτελέσεώς των στο συγκεκριμένο σημείο. Ομοίως, δεν μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετική κρίση το Δικαστήριο τα όσα αναφέρονται στην επικαλούμενη από τους ενάγοντες και προσκομιζόμενη από 24/11/1997 επιστολή του Α' Μηχανικού του πλοίου Σ.Κ. προς την πρώτη από τους ενάγοντες, σχετικώς με τη χειρωνακτική εργασία, την υπεραπασχόληση και την καταπίεση, δήθεν, του πλοίαρχου προς τον αποβιώσαντα, που όπως υπαινίσσεται ο ανωτέρω (Α' Μηχανικός), συνέτειναν στην επέλευση του θανάτου, δεδομένου ότι ο ίδιος (Α' Μηχανικός), τόσο στην εν πλώ, όσο και στην προανακριτική κατάθεσή του, αν και ρωτήθηκε σχετικώς, ουδέν από τα ανωτέρω κατέθεσε. Σημειούται, επίσης, ότι όπως αποδείχθηκε, την πρόσκαιρη αναπλήρωση του ελλείποντος Ανθυποπλοίαρχου ζήτησε ο ίδιος ο θανών από τον Πλοίαρχο, ο οποίος σκόπευε να αναπληρώσει ο ίδιος προσωρινώς βεβαίως, τον ελλείποντα Ανθ/ρχο. Ανεξαρτήτως όμως, του γεγονότος ότι δεν αποδείχθηκε ύπαρξη δηλητηριωδών αερίων ή έλλειψη οξυγόνου στο Νο 4 κύτος του πλοίου, η ευθύνη για τη σχετική έρευνα και λήψη των αναγκαίων μέτρων βάρυνε κατά το νόμο τον ίδιο τον θανόντα (άρθρ. 32 ΒΔ 806/1970), ο οποίος μετά τον σχετικό έλεγχο θα ανέφερε στον Πλοίαρχο το αποτέλεσμα αυτού. Πλέον τούτων ο θανών, ως έμπειρος ναυτικός με ικανή προϋπηρεσία, θα είχε αντιληφθεί ευθύς αμέσως κατά την κάθοδό του στο κύτος Νο 4 την έλλειψη οξυγόνου κλπ και ασφαλώς θα είχε αναφέρει κάτι για τις άκρως δυσμενείς συνθήκες που επικρατούσαν στον χώρο αυτό στα δύο μέλη του πληρώματος (δόκιμο πλοίαρχο Ν.Ψ. και ναύτη D.C.), όταν ρωτήθηκε από εκείνους αν ένοιωθε καλά στην υγεία του. Αντιθέτως, τόσον στους προαναφερθέντες όσο και στα άλλα μέλη του πληρώματος, που τον συνάντησαν, δήλωσε ότι η αδιαθεσία που ένοιωσε οφειλόταν στο air condition. Κατόπιν τούτων, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή η γνώμη του πραγματογνώμονος που διορίστηκε από το Δικαστήριο, κατά τον οποίο το προκάλεσαν το θάνατο του ατυχούς ναυτικού ισχαιμικό επεισόδιο οφειλόταν στην υποξία, την οποία εδημιούργησε η έλλειψη οξυγόνου στο κύτος Νο 4 του πλοίου, αφού λαμβάνει ως δεδομένη την (μη αποδειχθείσα) έλλειψη οξυγόνου και, πάντως, αντικρούεται από τη γνωμοδότηση του διορισθέντος από τους εναγόμενους τεχνικού συμβούλου, αποδίδοντας τον θάνατο του ανωτέρω ναυτικού, όπως άλλωστε και ο το πρώτον επιληφθείς αλλοδαπός ιατρός, σε ισχαιμικό επεισόδιο, η γνώμη δε του τελευταίου τούτου συνάδει προς τα, κατά τα ανωτέρω, αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά.

Επειδή, κατόπιν όλων όσων εκτέθηκαν ανωτέρω και, όπως γίνεται δεκτό, προέκυψαν από τις αποδείξεις, ο υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες επελθών θάνατος του Υποπ/ρχου Δ.Μ. δεν οφείλεται σε βίαιο και εξωτερικό συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και, συνεπώς, δεν συνιστά εργατικό ατύχημα υπό την εκτεθείσα στη νομική σκέψη της παρούσης έννοια, ώστε να δικαιολογείται η καταβολή τις από τις διατάξεις του Ν. 551/1915 προβλεπόμενης αποζημιώσεως και πολύ περισσότερο, η επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως (αφού ουδέν πταίσμα βαρύνει τους εναγόμενους). Συνεπώς το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα και απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν δεν έσφαλε, ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, οι δε λόγοι της εφέσεως, με τους οποίους οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ισχυρίζονται ότι, 1) κατ' εσφαλμένην εκτίμηση των αποδείξεων απορρίφθηκε ως αβάσιμος κατ' ουσίαν ο ισχυρισμός των ότι ο θάνατος του συζύγου και πατρός των προήλθε από ισχαιμικό επεισόδιο, που οφειλόταν σε αίτιο εξωτερικό και άσχετο με τον οργανισμό του (εισπνοή δηλητηριωδών αερίων, έλλειψη οξυγόνου, λόγω μη τηρήσεως ισχυόντων νόμων κλπ για τους όρους ασφαλείας), για τη συνδρομή του οποίου ευθυνόταν ο Πλοίαρχος 2) ότι, επίσης κατ' εσφαλμένην εκτίμηση των αποδείξεων και ψευδή

ερμηνεία του νόμου, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε εξαντλητική απασχόληση του θανόντος ναυτικού, η οποία, αντικειμενικώς κρινόμενη, αποτέλεσε βίαιο συμβάν, συνδεόμενο αιτιωδώς με το θάνατο αυτού, 3) ότι εσφαλμένως, τέλος, το ίδιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε τον ισχυρισμό αυτών περί παραβάσεως των υπηρεσιακών καθηκόντων του Πλοιάρχου, ως εκ της καθυστέρησης αναζήτησεως και παροχής ιατρικής βοήθειας στον ασθενήσαντα ναυτικό, η οποία (καθυστέρηση) απέβη μοιραία γι' αυτόν, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα κατ' ουσίαν, απορριπτομένης, ακολούθως, για τον ίδιο λόγο της εφέσεως στο σύνολό της.

Επειδή η δικαστική δαπάνη του παρόντος βαθμού πρέπει να συμψηφιστεί μεταξύ των διαδίκων, διότι το Δικαστήριο κρίνει ότι οι εκκαλούντες αμφέβαλαν ευλόγως ως προς την έκβαση της επί της εφέσεώς των δίκης (άρθρ. 179 και 183 ΚπολΔ).